

***Zespół Szkół im. Lotników Polskich
w Płocicznie-Tartak***

Szkolny Program Profilaktyki

Profilaktyka to proces, który wspiera zdrowie przez umożliwienie ludziom uzyskania pomocy potrzebnej im do konfrontacji ze złożonymi, stresującymi warunkami życia oraz przez umożliwienie jednostkom osiągnięcia subiektywnie satysfakcjonującego, społecznie akceptowanego, bogatego życia (Z. Gaś, 1997).

Zapobieganie uzależnieniom może dokonywać się na różnych poziomach. W związku z tym wyróżnia się profilaktykę uniwersalną, selektywną i wskazującą.

- Profilaktyka uniwersalna ma na celu przeciwdziałanie inicjacji w zakresie różnych zachowań ryzykownych (zwłaszcza wśród młodzieży szkolnej) poprzez dostarczenie odpowiedniej informacji oraz wzmacnianie czynników chroniących i redukcję czynników ryzyka. Działania te dotyczą zagrożeń rozpowszechnionych, takich jak np. używanie substancji psychoaktywnych (narkotyki, alkohol) czy przemoc.
- Profilaktyka selektywna ma na celu zapobieganie, ograniczenie lub zaprzestanie podejmowania przez jednostkę zachowań ryzykownych. Cele te mogą być osiągnięte między innymi poprzez ograniczanie czynników ryzyka związanych ze środowiskiem rodzinnym i rówieśniczym, poprawę funkcjonowania emocjonalnego i społecznego, kształtowanie adekwatnych przekonań normatywnych dotyczących narkotyków, promocję postaw prozdrowotnych oraz wspieranie rodzin w rozwiązywaniu problemów związanych z używaniem narkotyków przez dziecko.
- Profilaktyka wskazująca są to działania kierowane do jednostek, u których rozpoznano pierwsze objawy zaburzeń lub szczególnie zagrożonych rozwojem problemów wynikających z używania substancji psychoaktywnych, w związku z uwarunkowaniami biologicznymi, psychologicznymi czy społecznymi.

Szkolny program profilaktyki to program profilaktyki środowiskowej, to znaczy taki, w którym obiektem działań jest całe środowisko szkolne. Dokument powstał w wyniku przeprowadzonej wcześniej diagnozy. Na diagnozę środowiska szkolnego składają się: obserwacja zachowań uczniów, analiza przeprowadzonych ankiet wśród nauczycieli, uczniów, rodziców, analiza sytuacji wychowawczej szkoły, dokumentacja prowadzona przez pedagoga, informacje od nauczycieli dotyczące funkcjonowania uczniów, informacje od uczniów i rodziców uzyskiwane przy okazji rozmów indywidualnych.

Główne cele oddziaływań profilaktycznych:

- ochrona młodego człowieka przed zagrożeniami,
- reagowanie na zagrożenia,
- eliminacja lub redukcja czynników ryzyka,
- wzmacnianie czynników chroniących,
- promowanie zdrowego stylu życia,
- rozwijanie umiejętności radzenia sobie z wymogami życia,
- kształtowanie umiejętności funkcjonowania w grupie oraz pożytecznego spędzania wolnego czasu.
- zidentyfikowanie podstawowych zagrożeń dla zdrowia.
- wspomaganie rodziny w procesie wychowawczym.

Zadania wynikające z celów oddziaływań profilaktycznych:

- dostarczanie informacji na temat skutków zachowań ryzykownych i tym samym umożliwienie racjonalnego wyboru,
- pomoc w rozwijaniu ważnych umiejętności społecznych i psychologicznych,
- rozwijanie możliwości podejmowania działań alternatywnych poprzez zaangażowanie uczniów w działalność pozytywną,
- reagowanie na próby podejmowania zachowań ryzykownych,
- pomoc w organizowaniu pierwszego kontaktu ze specjalistą,
- współpraca z rodzicami.

I. Profilaktyka w Zespole Szkół im. Lotników Polskich w Płocicznie-Tartak

Szkoła jest niewielką placówką. Mała ilość uczniów sprawia, że możliwe jest podmiotowe traktowanie wszystkich dzieci. Nie czują się anonimowo, w związku z czym problemy wychowawcze i edukacyjne są szybciej dostrzegane i usuwane. Wśród uczniów i rodziców, jak wykazały badania ankietowe, panuje wysoki poziom akceptacji szkoły.

Podejmowane są działania opiekuńcze wobec tych uczniów, którzy tego wymagają. Prowadzone jest dożywianie, działa świetlica szkolna. Szkoła ma dobry kontakt z Poradnią Pedagogiczno – Psychologiczną w Suwałkach i korzysta z jej oferty.

Szkoła jest terenem oddziaływań z zakresu profilaktyki. W celu wykrywania wczesnych sygnałów negatywnych zjawisk i powstrzymania rozwoju dysfunkcji u uczniów został opracowany Szkolny Program Profilaktyki. Jest on osadzony w systemie funkcjonowania szkoły i jest zgodny z:

- Statutem Szkoły,
- Szkolnym Programem Wychowawczym,
- Szkolnymi Zasadami Oceniania.

Corocznie diagnozowana jest społeczność uczniowska rodzice i nauczyciele anonimowymi ankietami dotyczącymi zagadnień związanych z profilaktyką prozdrowotną i bezpieczeństwem uczniów. Wyniki ankiety są podstawą przy opracowywaniu Szkolnego Programu Profilaktyki.

Szkolny Program Profilaktyki wymaga współpracy organów szkoły:

1. Dyrektor

- monitoruje pracę wychowawców klas w zakresie profilaktyki,
- współpracuje z podmiotami szkoły oraz instytucjami wspomagającymi działania z zakresu profilaktyki.

2. Wychowawca klasy

- realizuje zadania w zakresie profilaktyki we współpracy z rodzicami,
- dba o poczucie bezpieczeństwa i akceptacji ucznia w klasie,
- integruje zespół klasowy,
- realizuje wybrane projekty z zakresu profilaktyki,
- wyposaża uczniów w umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach.

3. Nauczyciele
  - doskonałą kwalifikacje i zdobywają nowe umiejętności w zakresie działań profilaktycznych,
  - wspierają wychowawców w działaniach profilaktycznych.
4. Pedagog szkolny
  - diagnozuje problemy wychowawcze szkoły,
  - współpracuje z instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomocą dziecku i rodzinie,
  - realizuje i wspiera pracowników szkoły w wypełnieniu zadań Programu Profilaktycznego.
5. Rodzice
  - proponują zagadnienia do Szkolnego Programu Profilaktyki,
  - współpracują z Radą Pedagogiczną i dyrektorem w zakresie działań profilaktycznych,
  - uchwalają Szkolny Program Profilaktyczny,
  - korzystają z pomocy wychowawców i pedagoga we wczesnym wykrywaniu sygnałów negatywnych zjawisk.
6. Uczniowie
  - proponują zagadnienia do Szkolnego Programu Profilaktyki.
7. Organ prowadzący
  - przeznacza środki niezbędne do realizacji Szkolnego Programu Profilaktyki.

II. Obszary pracy Szkoły w zakresie profilaktyki

1. Diagnoza środowiskowa uczniów.
2. Profilaktyka uzależnień (alkohol, narkotyki, dopalacze, Internet)
3. Prawa i obowiązki ucznia.
4. Zdrowie, higiena i bezpieczeństwo
5. Realizacja bieżących programów profilaktycznych.
6. Realizacja programów:
  - „Nie pal przy mnie, proszę” (klasy I-III),
  - „Znajdź właściwe rozwiązanie” (klasy IV-VI, I-III gimnazjum),
  - „Owoce w szkole”,
  - „Stop cyberprzemocy”.

III. Działania szczegółowe

Obszar		Zadania – treści	Działania	Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna
Diagnoza środowiskowa uczniów	Szkoła	a) Rozpoznawanie środowiska rodzinnego uczniów klasy I b) Rozpoznawanie problemów dotyczących uzależnień z jakimi spotykają się rodzice i nauczyciele w wychowaniu dzieci	- Rozmowy indywidualne uczniów z wychowawcą i pedagogiem - Ankietowanie wychowawców – sytuacje problemowe, zachowania ryzykowne uczniów	IX-X IX – VI	wychowawcy
	Dom rodzinny	- Rozpoznawanie problemów zagrożeń nałogami wśród uczniów - Rozpoznanie środowiska szkolnego	- Rozmowy indywidualne rodziców z wychowawcą i pedagogiem - Zebranie informacji o potrzebach i oczekiwaniach - Przestrzeganie zasad interwencji profilaktycznych, czyli procedur pomocnych w sytuacjach kryzysowych w szkole	IX – VI IX Cały rok	wychowawcy pedagog szkolny nauczyciele pedagog szkolny wychowawcy
	Otoczenie szkoły (środowisko lokalne)	1. Rozpoznanie środowiska pozaszkolnego (parafia, władze samorządowe, biblioteka gminna świetlica)	- Zebranie przez nauczycieli i pedagoga informacji o instytucjach i osobach, które mogą wspierać szkołę profesjonalną pomocą - Zebranie informacji w jakim stopniu otoczenie szkoły może pomóc naszym uczniom.	IX – VI IX – VI	dyrektor wychowawcy pedagog szkolny pedagog szkolny

Praca z uczniem dotycząca profilaktyki uzależnień	1. Przedstawienie zagrożeń i skutków związanych z używkami takimi jak:	- Wyeksponowanie w bibliotece szkolnej materiałów dotyczących profilaktyki uzależnień,	IX-VI	nauczyciel bibliotekarz
	• alkohol,	- Umieszczanie na stronie WWW informacji dotyczącej uzależnień,	IX – VI	pedagog
	• nikotyna,	- Eksponowanie na gazetce szkolnej (gablota) wiadomości dotyczących uzależnień i ich skutków,	IX – VI	pedagog
	• narkotyki,	- Wykorzystanie lekcji i godzin z wychowawcą klasy w celu ukazania uczniom negatywnych skutków uzależnień- szkodliwości zdrowotnych i społecznych, które ze sobą niosą,	IX – VI	wychowawcy
	• substancje psychoaktywne	- Warsztaty profilaktyczne dotyczące uzależnień,	IX – VI	pracownicy PPP w Suwałkach
	• dopalacze	- Spotkania informujące o konsekwencjach prawnych związanych z naruszeniem ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (uczniowie, rodzice, nauczyciele),	IX – VI	nauczyciel wychowania do życia w rodzinie
		- Doskonalenie nauczycieli w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej,	Cały rok	pedagog
		- Projekcje filmów video na temat uzależnień i zapobieganiu zakażeniom HIV,	IX - VI	nauczyciel wychowania do życia w rodzinie
		- Udział młodzieży w spektaklach teatralnych poświęconych tematyce uzależnień,	IX - XII	wychowawcy pedagog
		- Pogadanka „AIDS – choroba, której nie należy się bać, tylko nauczyć się jej zapobiegać”,	IX-III	nauczyciel wychowania do życia w rodzinie
	- Lekcje na temat „Zagrożenia i skutki używania nikotyny,	IX - VI	pedagog wychowawcy klas	

		alkoholu, narkotyków, substancji psychoaktywnych, dopalaczy” - Włączanie młodzieży w kampanię przeciwko paleniu, - Udział w programie „Nie pal przy mnie, proszę”(Klasy I-III), - Pogadanki na temat „Zasady właściwego odżywiania” - Zajęcia profilaktyczne dotyczące właściwego odżywiania.	IX - VI IX - VI IX-VI IX-VI	wychowawcy klas I-III nauczyciel przyrody wychowawcy pedagog pedagog
Praca z uczniem dotycząca problematyki agresji i przemocy	1. Przedstawianie problemu i sposobów zapobiegania zagrożeniom i przemocy. 2.Zapobieganie cyberprzemocy.	- Godziny wychowawcze dotyczące problematyki agresji i przemocy, - Pedagogizacja rodziców na temat bezpieczeństwa dziecka w domu, szkole, na drodze – zebrania z rodzicami, - Zapobieganie przemocy i agresji – szkolenia na zebraniach oraz rozmowy indywidualne z rodzicami, - Przypomnienie rodzicom i uczniom zasad Szkolnego Kodeksu Agresji-STOP i praw dziecka, - Kierowanie w razie konieczności rodziców do placówek wspomagających rodzinę, - Warsztaty „Spójrz inaczej na agresję”, - Zajęcia na godzinach wychowawczych dotyczące cyberprzemocy - Organizacja Dnia Bezpiecznego	Cały rok Cały rok IX-VI IX Cały rok IX - VI IX-VI II	wychowawcy klas pedagog szkolny pracownicy PPP w Suwałkach wychowawcy klas wychowawcy pedagog szkolny wychowawcy wychowawcy pracownicy PPP w Suwałkach nauczyciele informatyki Pedagog

		Internetu		
Współdziałanie z instytucjami związanymi z pomocą dzieciom zagrożonym uzależnieniami	1. Korzystanie szkoły i domu rodzinnego z wiedzy i doświadczeń wyżej wymienionych instytucji	Współpraca z poradnią psychologiczno – pedagogiczną, policją, z pracownikiem Ośrodka Medycyny Szkolnej SANITAS w Suwałkach, komórką AA przy Urzędzie Gminy w Suwałkach, Powiatową Stacją Sanitarno - Epidemiologiczną w Suwałkach	IX - VI	dyrektor szkoły wychowawcy pedagog szkolny
Respektowanie prawa i obyczajów panujących w szkole (przepisy prawne, zasady i obyczaje)	1. Wskazywanie sposobów przeciwdziałania przemocy	- Respektowanie regulaminów szkolnych przez uczniów i nauczycieli	IX – VI	nauczyciele
	2. Poprawa jakości kontaktów osobistych: uczeń – nauczyciel; uczeń – rodzice;	- Wkraczanie w funkcjonowanie grupy rówieśników, w której dostrzegamy sytuacje zagrażające dziecku.	IX – VI	uczniowie nauczyciele pedagog szkolny
	1. Konstruktywne rozwiązywanie konfliktów	- Reagowanie na sytuacje zagrażające uczniom,	IX – VI	nauczyciele pedagog szkolny
	2. Wypracowanie skuteczniejszych metod mających na celu eliminację negatywnych zachowań i niskiej kultury słowa	- Zapoznanie uczniów z ich prawami i obowiązkami wynikającymi z przepisów prawa zewnętrznego oraz wewnątrzszkolnym kodeksem „Agresji STOP,	IX	wychowawcy
		- Realizacja cyklu lekcji wychowawczych dotyczących eliminacji negatywnych zachowań	IX – VI	wychowawcy
		- Cykl spotkań dla uczniów klasy I „Ja i moja klasa”,	IX	pracownicy PPP w Suwałkach

Popularyzowanie zasad higieny i zdrowego stylu życia	1. Prowadzenie prawidłowego żywienia dzieci w szkole	<ul style="list-style-type: none"> - Akcja „Szkłanka gorącego napoju” - Dożywianie dzieci w ramach współpracy z GOPS, - Realizacja programu „Owoce w szkole”. 	X – IV	opiekun akcji
			IX – VI	dyrektor
	2. Uświadomienie dzieci w zakresie bezpieczeństwa żywności	<ul style="list-style-type: none"> - Prawidłowe odczytywanie znakowania żywności, - Przechowywanie żywności. 	X-VI	opiekun programu
			IX – VI	nauczyciel przyrody
	3. Zapobieganie szerzeniu się chorób zakaźnych poprzez kształtowanie postaw odpowiedzialności za własne zdrowie i przekazywanie wiedzy o unikaniu sytuacji sprzyjających zakażeniom	<ul style="list-style-type: none"> - Przeprowadzenie pogadank na temat „Higiena ciała”, - Przeprowadzenie pogadanki na temat higieny jamy ustnej, - Przeprowadzenie cyklu lekcji na temat higieny w okresie dojrzewania . 	IX – VI	nauczyciel przyrody
			IX –VI	Wychowawcy klasy I-III
4. Realizacja programów edukacyjnych o zasięgu krajowym.	<ul style="list-style-type: none"> - Zorganizowanie Światowego Dnia Zdrowia. 	IX – VI	Nauczyciel wychowania do życia w rodzinie wychowawcy nauczyciel w-f	
5. Zapobieganie wadom postawy wśród dzieci i młodzieży szkolnej	<ul style="list-style-type: none"> - Przeprowadzenie pogadanki na temat właściwej postawy ciała. 	IX – VI	nauczyciel w-f	
5. Pierwsza pomoc przedmedyczna	<ul style="list-style-type: none"> - Szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. 	IX	wychowawcy	
6. Promocja zdrowego stylu życia. Ukazanie zdrowia jako najwyższej wartości.	<ul style="list-style-type: none"> - Propagowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego oraz sportu” - Organizowanie różnorodnych zajęć pozalekcyjnych i kół zainteresowań, - Uczenie zasad właściwego korzystania z telewizji, komputera i 	XI	nauczyciel w-f	
		IX – VI	wychowawcy	
		IX - VI	opiekunowie kół zainteresowań wychowawcy nauczyciele nauczyciel informatyki	

		<p>Internetu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zajęcia poszerzające wiedzę dotyczące promocji zdrowia (uczniowie, rodzice, nauczyciele) - Spotkania informacyjne dla rodziców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego - Doskonalenie nauczycieli w zakresie: rozpoznawania objawów używania środków psychoaktywnych, doskonalenia kompetencji w zakresie profilaktyki używania środków i substancji psychoaktywnych, doskonalenia na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego. 	<p>IX – VI</p> <p>IX-VI</p> <p>IX-V</p>	<p>nauczyciel informatyki</p> <p>pedagog</p> <p>Pracownicy PPP w Suwałkach</p>
	7. Rozwijanie umiejętności psychospołecznych uczniów	<ul style="list-style-type: none"> - Pomoc uczniom klasy III G w wyborze dalszej drogi życiowej (spotkania z pracownikami Rejonowego Urzędu Pracy, Centrum Doskonalenia Nauczycieli, wycieczki do szkół ponadgimnazjalnych - dni otwarte), - Warsztaty „Co dalej po gimnazjum? - Indywidualne rozmowy z uczniem nt. decyzji o dalszym kształceniu. 	<p>IX-V</p> <p>IX-V</p> <p>IX-V</p>	<p>Dyrektor Pedagog Doradca zawodowy Pracownicy PPP w Suwałkach</p> <p>Doradca zawodowy</p> <p>Doradca zawodowy</p>

Przy realizacji Szkolonego Programu Profilaktycznego niezbędna jest współpraca z:

- Urzędem Gminy w Suwałkach,
- Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Suwałkach,
- Centrum Edukacji Nauczycieli w Suwałkach,
- Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Suwałkach
- Komendą Miejską Policji w Suwałkach.

Wszystkie powyższe działania mogą być realizowane na :

- obowiązkowych zajęciach edukacyjnych,
- dodatkowych zajęciach edukacyjnych,
- lekcjach religii,
- zajęciach z wychowawcą,
- zajęciach wychowania do życia w rodzinie
- w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej.

EWALUACJA

Program Profilaktyki będzie podlegał ewaluacji, na koniec każdego roku szkolnego. Ewaluacja będzie obejmowała realizację zakładanych celów profilaktyki i ich zakres (co ułatwiało, co utrudniało realizację). Ewaluacja będzie skierowana do uczniów, nauczycieli i rodziców.

Program profilaktyczny został uchwalony przez Radę Rodziców.